

Tarihten bir yaprak: Ahmet Süreyya Örgėevren

Ahmet Süreyya Örgėevren, 1926'da Şeyh Said olayından sonra Diyarbakır'da kurulan İstiklal Mahkemesinin Başsavcısıydı. Bu mahkeme, bilindiği gibi verdiği seri idam kararlarıyla ünlüdür. Ahmet Süreyya Örgėevren, 1960'larda 'Dünya' gazetesinde yayınlanan hatıratında, duruşmalar sırasında yaşanan ilginç ve trajik olaylara yer veriyor: "Bir gün mahkemeye karayağız, yiğit bir Kürt genci getirdiler. Hâkimler sorguya çekti. Türkçe bilmediği anlaşılınca, hâkimler danıştılar ve delikanlının idamına karar verdiler..." Mahkemenin idam gerekçesi dehşet vericidir: "Türkçe bilmeyen bir kimseden bu memlekete hayır gelmeyeceğinden idamına..." "Hemen o gece çocuğu götürüp astılar," diyor.

Başsavcı, daha sonra bu olayın etkisinden kurtulamadığını anlatıyor: "Dağkapı'da Yalova adlı bir otel vardı. Orada kalıyordum. Uyur uyumaz, o Türkçe bilmeyen çocuk rüyama girerek boğazıma sarıldı ve Türkçe, niye beni bıraktın, beni idam ettirdin? diye tehdit etti. Sabaha kadar bu hâl iki-üç kere tekrarladı. Deliye dönmüşüm... Sabahleyin, mahkemeye gittim ve hâkim arkadaşlara dedim ki, 'Birader, Türkçe bilmeyenleri asarsak tüm Diyarbakırlıları hatta tüm doğuluları asmamız lazım. Biz buraya suçluları cezalandırmaya geldik.' Rüyada başıma gelenleri onlara anlattım. Mazhar Müfit ve öteki hâkimler, 'sen karışma, bu bizim işimizdir' dediler. Bende savcılığımı ileri sürdüm, aramızda münakaşa ağız kavgasına kadar ilerledi. Ben ve onlar şifre ile durumu Ankara'ya bildirdik. Bir hafta sonra şu telgrafı aldım: "Ahmet Süreyya Bey, Diyarbakır İstiklal Mahkemesi Baş Savcısı: "Gayemiz, Kürtlerin ve Kürtçülüđün kafasının ebediyyen ezilmesidir. Hâkim arkadaşlarınla anlaş. Gözlerinden öperim. Başvekil İsmet İnönü." [10]